

Achtergrond van de basisverlegging CPI 2010

Jaarlijkse basisverlegging CPI

De Consumentenprijsindex (CPI) meet de prijsontwikkeling van het pakket van goederen en diensten dat de gemiddelde consument afneemt. De prijsontwikkeling van elke artikelgroep wordt gewogen met het aandeel van de totale bestedingen van de consument.

In 2007 begon de reeks 2006 = 100 en is er gestart met een jaarlijkse basisverlegging. Met de jaarlijkse basisverlegging worden nieuwe bestedingsaandelen bepaald. Deze nieuwe bestedingsaandelen worden telkens in januari van een jaar voor het eerst gebruikt voor de berekening van de prijsindexcijfers en blijven een jaar constant. Dit document licht de achtergrond van de jaarlijkse basisverlegging voor het verslagjaar 2010 toe.

Bepaling nieuwe bestedingsaandelen:

De bestedingsaandelen van de gemiddelde consument worden als volgt bepaald:

- De CPI die in jaar t wordt gepubliceerd, is sinds het invoeren van de jaarlijkse basisverlegging gebaseerd op het gemiddelde consumptiepatroon van jaar t-1. De inflatiecijfers die in 2010 worden gepubliceerd worden dus gewogen met bestedingsaandelen van 2009;
- De basis voor het bepalen van de bestedingsaandelen in 2009 vormen de *voorlopige* consumptie cijfers van de Nationale rekeningen van 2008. De cijfers van 2009 zijn namelijk nog niet beschikbaar;
- Als voor bepaalde artikelgroepen de cijfers uit de Nationale rekeningen niet voorhanden zijn worden alternatieve bronnen gebruikt, zoals het budgetonderzoek;
- De bestedingsaandelen die in 2010 worden gebruikt trachten de bestedingen van de consument in 2009 te benaderen. Grote aantoonbare wijzigingen in bestedingen tussen 2008 en 2009 zijn gecorrigeerd in de bedragen ten opzichte van de bedragen uit de Nationale rekeningen.
- De bedragen uit de Nationale rekeningen worden gecorrigeerd voor de conceptuele verschillen tussen het consumptiebegrip van de Nationale rekeningen en CPI. Het gaat hierbij om:
  - Uitgaven buitenlanders in Nederland (niet in CPI);
  - Uitgaven institutionele huishoudens (niet in CPI);
  - Bruto benadering verzekeringen in de CPI (zie ook *Een vernieuwde consumenten prijsindex in 2007* op de CBS-website);
- De bedragen uit de Nationale rekeningen worden via een vast schema verdeeld naar de CPI-artikelgroepen op hoofdniveau¹;
- De verdere onderverdeling naar het laagste niveau vindt plaats met behulp van het Budgetonderzoek. Voor het verslagjaar 2010 is het budgetonderzoek van 2007 gebruikt²;
- Bij artikelgroepen met een “duurzaam” karakter wordt een gewogen gemiddelde van drie budgetonderzoeken gebruikt;

¹ In sommige gevallen is het hoofdniveau gelijk aan het laagste CPI-artikelgroep niveau.

² In een enkel geval wordt gebruik gemaakt van marktinformatie om de onderverdeling te maken, bijvoorbeeld bij energie.

- De bedragen op het laagste artikelgroepniveau worden vervolgens herschaald naar 100 duizend punten;
- Vervolgens worden de bestedingsaandelen gewaardeerd tegen prijzen van december 2009 en weer herschaald naar 100 duizend punten. Deze weegpunten (ook wel decembergewichten genoemd) worden gepubliceerd op StatLine. Voor het verslagjaar 2010 zijn er op het laagste niveau 193 artikelgroepen (coicops).

Wegingen 2010

In onderstaande tabel zijn op hoofdniveau de nieuwe decembergewichten van de CPI te vinden.

Schema 1. Gewichten van de CPI

Groep	Omschrijving	Verslagjaar 2009	Verslagjaar 2010	Vershil
1	Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken	10 957	11 257	300
2	Alcoholhoudende dranken en tabak	3 080	2 988	-92
3	Kleding en schoeisel	4 950	4 796	-154
4	Huisvesting, water en energie	24 382	23 874	-508
5	Stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning	6 434	6 508	74
6	Gezondheid	1 292	1 151	-141
7	Vervoer	10 754	10 756	2
8	Communicatie	3 943	3 714	-229
9	Recreatie en cultuur	10 760	10 846	86
10	Onderwijs	110	137	27
11	Horeca	4 751	4 677	-74
12	Diverse goederen en diensten	10 924	11 253	329
13	Consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten	3 280	3 432	152
14	Consumptie in het buitenland	4 383	4 611	228
	Totaal	100 000	100 000	

Wijzigingen weegschema:

De belangrijkste bijzonderheden bij het bepalen van de gewichten voor 2010 zijn:

1. *Energie (Groep 4 -Huisvesting, water en energie):*

Met betrekking tot de bestedingen aan gas is vorig jaar een nieuwe manier van corrigeren geïntroduceerd. Er wordt, indien het verschil groot genoeg is, een correctie gemaakt voor het verschil in gasverbruik tussen het voorlopige Nr-jaar en het wegingsjaar. Voor het verslagjaar 2010 wordt het verbruik in de jaren 2008 en 2009 vergeleken. De methode die hiervoor wordt gebruikt is het vergelijken van het aantal graaddagen van 2008 met het aantal graaddagen³ in 2009. Het aantal graaddagen was in 2009 0,7 procent hoger dan in 2008. Aangezien dit verschil marginaal is, is er geen correctie uitgevoerd.

³ Een graaddag is het per dag berekende verschil tussen 18°C (stookgrens) en het etmaalgemiddelde van de buitentemperatuur. Alleen buitentemperaturen lager dan 18°C worden hierbij meegeteld.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Er is wel een prijscorrectie gemaakt voor zowel gas en elektra. Voor gas was de gemiddelde prijsdaling in 2009 ten opzichte van 2008 2,5 procent. Het Voorlopige Nr-bedrag is daarom met 2,5 procent gecorrigeerd.

De elektriciteitsprijzen zijn gemiddeld met 7,4 procent ten opzichte van 2008 gestegen. Deze prijsstijging is ook doorberekend in het aantal weegpunten.

2. *Autobrandstoffen (Groep 7 – Vervoer)*

Net als bij energie is bij de productgroep autobrandstoffen een prijscorrectie gemaakt op de weging. De gemiddelde prijsdaling in 2009 ten opzichte van 2008 was voor brandstof 9,5 procent.

3. *Schoolboeken (Groep 9 – Recreatie en Cultuur)*

Per september 2009 worden de schoolboeken voor middelbare scholieren uit algemene middelen betaald. De consumptieve bestedingen aan schoolboeken zijn nog wel verwerkt in de cijfers van de Nationale rekeningen van 2008. Daarom is de weging van de boeken verlaagd met het bedrag dat de overheid voor deze regeling beschikbaar heeft gesteld.

4. *Opheffen Coicop Diensten van ziekenhuizen (Groep 6 – Gezondheid)*

Bij de start van het nieuwe zorgstelsel is de groep Diensten van ziekenhuizen gemaakt. Het is gebleken dat de omzet en hiermee de weging voor deze artikelgroep zeer gering is. Daarom is besloten om de publicatie van de reeks Diensten van ziekenhuizen te stoppen. De weging die hiermee samenhangt wordt onderverdeeld onder groep 6 Gezondheid.

5. *Gezondheidszorg (Groep 6 Gezondheid):*

Voor de bedragen die betrekking hebben op de medische zorg was het dit jaar niet nodig om een correctie uit te voeren voor de beleidswijzigingen die per 1 januari 2009 zijn ingegaan. De invloed van deze wijzigingen was minimaal. De invoering van het eigen risico per 1 januari 2008 is al verwerkt in de cijfers van de Nationale rekeningen en hiermee ook in de weging.

De toerekening van het (al dan niet verplicht) eigen risico en aanvullende verzekeringen sluiten aan op de cijfers van Vektis⁴ en de zorgrekeningen van het CBS.

Doordat binnen Nationale rekeningen nog een aantal forse bijstellingen hebben plaatsgevonden, zijn er verschuivingen in de wegingen tussen de gezondheid artikelgroepen. De artikelgroep farmaceutische producten en medische/paramedische zorg stijgen beide aanzienlijk. Dit jaar zijn in de Nationale rekeningen de niveaus van de gezondheids goederengroepen definitief vastgesteld. Hierdoor worden de komende jaren minder grote verschuivingen in de medische posten verwacht.

6. *Aanpassingen voor de economische crisis (Groep 7 – Vervoer; Groep 9 – Recreatie en cultuur).*

De voorlopige 2008 cijfers van Nr worden gebruikt om de consumptieve bestedingen in 2009 te benaderen. Door de economische crisis in 2009 wordt een aantal artikelgroepen met forse teruglopende consumptieve bestedingen

---

⁴ Vektis is het centrum voor informatie en standaardisatie voor de zorgverzekeraars. De gegevens over kosten van de gezondheidszorg in Nederland worden door Vektis verzameld en geanalyseerd.

Centraal Bureau voor de Statistiek

geconfronteerd. Om dit effect mee te nemen in het weegschema hebben we besloten een aantal correcties door te voeren.

De grens voor het corrigeren is gelegd bij een daling van ten minste 10 procent van de consumptieve bestedingen in 2009 (voor zover bekend) ten opzichte van 2008. Deze correctiecijfers zijn bepaald met gegevens uit de detailhandelsstatistieken van het CBS en met andere externe branche-informatie zoals de RAI. Bovenstaande criteria volgend is er alleen gecorrigeerd voor de groep nieuwe auto's en consumentenelektronica.

De verkopen van nieuwe auto's liggen tot en met november 2009 21 procent lager dan de verkopen tot en met november 2008. Daarom is het voorlopige Nr-bedrag gecorrigeerd met 21 procent. De verkopen van consumentenelektronica zijn tot en met oktober 2009 met 12 procent gedaald. Deze daling is ook in het weegschema doorgevoerd.

7. Wijzigingen in het schakelschema:

De bedragen uit de Nationale rekeningen zijn volgens een vast schema geschakeld naar de CPI-artikelgroepen. Dit jaar is er één wijziging gemaakt in dit schakelschema.

a) Verbruiksartikelen (Groep 4 –Huisvesting, water en energie 5 - Stoffering, huis. App, dagelijks onderhoud woning):

Een aantal Nationalerekeningengoederengroepen werd geschakeld naar onderhoud van de woning. Het blijkt echter dat deze groepen (waaronder bouten, moeren e.d.) meer tot de groep verbruiksartikelen of gereedschappen horen. Daarom is besloten deze schakeling te wijzigen.

Hier tegenover staat een wijziging van keramische producten. Deze goederengroep stond geschakeld naar groep 5 terwijl deze goederengroep tot de producten voor het groot onderhoud hoort.

8. Wijzigingen in het budgetonderzoek:

In het budgetonderzoek zitten ook uitgaven in het buitenland verweven. Voor het maken van de onderverdeling naar Coicop 4 niveau hebben we deze uitgaven met ingang van dit jaar geëlimineerd. Dit heeft zeer kleine aanpassingen opgeleverd.

9. Weefsels (Groep 3 –Kleding en Schoeisel ; 5 - Stoffering, huis. App, dagelijks onderhoud woning):

In de Nr-goederengroep 1720000 Weefsels worden de consumptieve bestedingen aan allerlei soorten weefsels geplaatst. Dit zijn zowel kledingstoffen als gordijnstoffen. Met ingang van verslagjaar 2010 zijn de weefsels voor 72 procent naar kledingstoffen geschakeld en voor 28 procent naar gordijnstoffen. Deze verdeling is gemaakt op basis van Nr-informatie over de herkomst van de weefsels. Vorig jaar werd nog de hele goederengroep weefsels naar kledingstoffen geschakeld.

Kort en langlopende reeksen in de CPI:

Vanaf januari 2007 wordt het consumptiepakket van de CPI jaarlijks aangepast. Dit betekent dat de langlopende reeks 2006=100 gebaseerd is op jaarlijks veranderende bestedingsaandelen. Om de indexcijfers van de verschillende

Centraal Bureau voor de Statistiek

jaren (met verschillende bestedingsaandelen) aan elkaar te koppelen wordt de volgende werkwijze gehanteerd. Voor alle CPI artikelgroepen worden zogenaamde kortlopende indexreeksen bepaald. Deze kortlopende indexreeksen, die niet worden gepubliceerd, hebben voor het verslagjaar 2010 een prijsreferentieperiode van december 2009 (december 2009 = 100). Met behulp van de kortlopende indices van de verschillende artikelgroepen worden per maand in 2010 de prijsmutaties ten opzichte van december 2009 berekend voor alle artikelgroepen van de CPI. Deze mutaties worden vervolgens vermenigvuldigd met de langlopende kettingreeks voor ieder artikelgroep van de CPI en voor de totale CPI zelf.

In formule:

$$(\text{CPI januari 2010}) = (\text{CPI december 2009}) * (\text{kortlopende CPI januari 2010}) / (\text{kortlopende CPI december 2009} = 100).$$

De gewichten die bij de berekening van de kortlopende indices worden gebruikt zijn de gewichten van het jaar 2009, gewaardeerd tegen het prijsniveau van december. Ook in de persberichten en op StatLine worden deze decemborgewichten getoond en niet de jaargewichten. Meer informatie over de wijzigingen die in 2007 zijn ingegaan kunt u vinden op de CBS-website: *Een vernieuwde consumenten prijsindex in 2007*.